

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	14 S.A. 2552	40	-	-

มรดกล้านนา

พิธีส่งผีเชิญ

ผู้เขียนเคยนำเสนอบทความเรื่อง “บูชาเชิญหลวง” ในคอลัมน์ “มรดกล้านนา” ฉบับวันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ต่อมาไปพบตำรา “ส่งผีเชิญ” ในเอกสารโบราณประเภทพิสาคิดตำราหนึ่ง ซึ่งมีเนื้อหาและพิธีกรรมต่างกับเรื่องบูชาเชิญหลวงที่เคยเขียนไว้ ผู้เขียนเห็นว่าไม่ควรพลาดโอกาสในการเผยแพร่ จึงขอนำเสนอมา ณ โอกาสนี้ เพื่อประโยชน์ในวงกว้างต่อไป

ในตำรา “ส่งผีเชิญ” ท่านบอกที่มาหรือสาเหตุที่จะต้องประกอบพิธีไว้ว่า “...ข้าวงของ เงินค่า แก้วแหวน ครบครันทั้งมวลรักษาไว้แล้ว พ้อยหายไต่ดี กากินข้าวเปลือกก็ดี ข้าวแช่ก็ดี กากินบนเมืงกลางคืน หันเหตุทั้งหลายอันบ่ควรหันหื้อหัน หื้อได้ส่งผีเชิญเสียเดื่อ...” แปลความว่า ข้าวของ เงินทอง แก้วแหวน ตลอดจนทรัพย์สินทั้งมวลอันเก็บรักษาไว้ดีแล้ว กลับสูญหายไป หรือกาลงมาจิกกินข้าวเปลือก ข้าวสารที่แช่ไว้เพื่อเตรียมไปนึ่ง กากินฉวัดเฉวียนในยามราตรี รวมทั้งพบเห็นสิ่งร้ายต่าง ๆ ที่ไม่ควรเห็นกลับได้เห็น ท่านให้ประกอบพิธีส่งผีเชิญเพื่อแก้ไขให้ร้ายกลายเป็นดี

ในส่วนของพิธีท่านให้จัดเตรียม “ขันตั้ง” ได้แก่พานครูสำหรับอาจารย์ผู้ประกอบพิธี น้ำมันต์ พร้อมเครื่องบัตพลี ซึ่งจะประกอบไปด้วยสิ่งของดังต่อไปนี้

ขันตั้ง

- เบี้ยพันสาม คือเบี้ยร้อยเป็นสาย จำนวน ๑๓ เส้น
- หมากพันสาม คือ ชิกหมากแห้งร้อยเป็นสาย จำนวน ๑๓ เส้น
- หมากสี่ขดสี่ก้อม ได้แก่ ชิกหมากแห้งร้อยเป็นสายแล้วมัดรวมเป็นขดพร้อมแบ่งเป็นขันอีก ๔ ขัน
- พลุสี่สาย คือ กรวยบรรจุพลุ จำนวน ๔ กรวย
- เทียนสี่ฝั่ง ๔ คู่
- ผ้าขาวและผ้าแดง อย่างละ ๑ วา
- เงินบาทซีก ได้แก่ เงิน ๑ บาท กับอีกครั้งเฟื้อง

น้ำมันต์

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	14 S.A. 2552	40	-	-

ปั้นผีเชิญ

เมื่อทุกสิ่งพร้อมแล้ว อาจารย์จะทำพิธีไหว้ครู แล้วจัดเสตงวางบนแพทั้งสี่มุม โดยมีรูปปั้นผีเชิญนั่งอยู่บนใบตองอาคมอยู่จุดกลางของแพ จากนั้นจึงกล่าวคำโอองการว่า

โอมสิทธิการ

กูรู้ชื่อเจ้าเชิญคงเชิญใหญ่ใคร่หื้อตาย

เชิญใคร่หื้อคลั่งให้

เชิญบินบนแคมฟ้า

เชิญนอนหงายกลางป่า

เชิญไฟไหม้

เชิญนอนหงายกลางร่มกดี

เชิญเป็นกาคาบเนื้อในคอที่ดี

เชิญลอกลิ้นออกเป็นโพรงที่ดี

เชิญเป็นดินลูกเล่น

เชิญหื้อเลือดตกกลางเรือนที่ดี

เชิญลอดไม้ปาวตายก็ดี

เชิญเป็นหนอนตงต่อหน้าก็ดี

เชิญเป็นหมู่มากาบเนื้อก็ดี

กูก็รู้ชื่อสู่จะลัก

กินแล้วหื้อสูงกว่า

หื้อสุไปอยู่เมืองขึ้นบ่แกง

สิบปีสู่อย่ามาเต้า

เนอ..เชิญเนอ

กล่าวเสร็จแล้วให้เจ้าชะตานำแพไปไหลน้ำด้านทิศตะวันตก จากนั้นให้หันหลังกลับ โดยเร็วห้ามหันไปมองอีก เมื่อถึงบ้านอาจารย์ผู้ประกอบพิธีจะประพรมน้ำมนต์ ปิดดวงควาญให้ เป็นเสร็จพิธี

พิธีกรรมเป็นเรื่องของความเชื่อ เมื่อเกิดเหตุทำให้เกิดความวิตกกังวลคราใด พิธีกรรมจะถูกนำมาใช้เพื่อเป็นสิ่งช่วยให้คลายกังวลใจได้อีกวิธีหนึ่ง.

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ยอด เป็นเครื่องประพรม

เครื่องบัดพลี

- แพ ที่ผูกจากลำอ้อ

- สะตวง คือ กระทง

กาบกล้วย บรรจุข้าวเหนียว

ดำ ข้าวเหนียวแดง อาหาร

ผลไม้อย่างละ ๔ ชิ้น พร้อม

ปักช่อ (ธงสามเหลี่ยม) ตุง

และเทียน จำนวน ๔

สะตวง

- รูปปั้นผีเชิญ

- ใบตองลงอาคม

สำหรับเป็นที่รองนั่งของรูป